

Numerul 12. Oradea-mare 22 mart. (3 apr.) 1898. Anul XXXIV.

Apare duminică. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Două bilete pierdute . . .

Lui Gherea.

Asta e culmea! . . . culmea! . . . strigă dl Lefter, ștergându-și fruntea de sudoare, pe când madam Popescu, consoarta sa, caută fără preget în toate părțile . . . Nu e și nu e! . . .

„Femei! trebuie să fie 'n casă . . . Dracu n'a venit să le ia! . . .”

Dar ce a pierdut? ce caută?

Caută două bilete de lotărie, cu cari dl Lefter Popescu a câștigat.

Înse ori cine me poate întrebă :

— Bine, dacă a pierdut biletele, de unde știe dl Lefter de câștig?

— E lucru simplu. Biletele le-a fost cumpărat cu bani împrumutați, ca de cabulă de la dl căpitan Pandele, fiind că-i spusese mulți, când se tot plângea că n'are noroc la joc, să 'ncerce a juca cu bani de împrumut . . . Și a făcut invoială, pe onoare, față cu martori, să dea

din câștig, dacă s'o întâmplă, zece la sută căpitanului.

Când a cumpărat biletele, dl Lefter a ris pesimist :

— Ți-ai găsit! eu și noroc!

Dar dl căpitan Pandele, mai optimist :

— De unde știi dumneata norocul meu?

Ș-a pus pe dl Lefter să-i însemneze în carnet numerele biletelor cumpărate.

A trecut mult de la aceasta. Lotăriile, amânate de atâtea ori, s'au tras în sfârșit amândouă în aceeași zi. La cea dintâi (Lotăria „Societății pentru fundarea unei universități române în Dobrogea, la Constanța”) lotul cel mare

de 50.000 lei le-a câștigat numărul 076.384; iar la a doua (Lotăria „Asociațiunii pentru fundarea și înzestrarea unui Observatoriu Astronomic la București”) lotul cel mare tot de 50.000 lei le-a câștigat numărul 109.520.

Dl Lefter până adineaori habar n'avea că se trăsese ieri amândouă lotăriile. Eră seară; omul ședea la masă cu consoarta sa în sălița de în-

DUPĂ BAIE.

trare, vorbind în tică despre cum se scumpește viața din ți în ți, când, aude o birjă oprindu-se 'n poartă . . . apoi pași apesați în curticică și pe urmă bătând cineva tare grăbit la gîmlicul d'afară. Dl Lefter sare să deschidă, bănuind în gînd: „Hait! iar ne cheamă deseară la serviciu extraordinar turbatul (turbatul e șeful), să ne canonească până la miezul nopții, ca să se recomande ministrului că-i grozav!“ — iar madam' Popescu se repede în odae, fiind că eră în *négligé*. Dl căpitan Pandale intră ca o furtună și, vorbind din ce în ce mai tare, ca și cum dl Lefter ar fi fost surd:

— Bine, nene, păcatele mele! de ce n'ai venit la berărie? se poate să fii așa de indiferent? . . . te caut ca un nebun de atâtea ciasuri?

— Ne-a ținut până adineoară turbatul la canțilerie . . . De ce?

— Leftere! . . . nu știi nimica?

— Ce?

— Ieri s'a tras lotăriile noastre!

— Ei?

— Am câștigat.

— Nu me 'nnebunî . . . cât?

— La amëndoue am câștigat loturile mari! ale mari de tot!

. . . și căpitanul pune pe masă listele oficiale și alături carnetul seu. În adevăr, carnetul sună tocmai ca 'n liste:

— 076.384 *Universitate-Constanța*, 109.520 *București-Astronomie*.

Cetitorul a înțeles acuma ce caută de trei zile pe brânci soții Popescu.

Dl Lefter a trimis „turbatului“ o scrisoare cerînd, cu tot respectul, un concediu de două trei zile pe motiv că nu se simte de loc bine. Așa și e — e bolnav.

După o muncă zadarnică de atîta vreme, după ce toată casa a fost răsturnată de dece ori, când așa, când aminterea, dl Lefter a cădut pe o canapea sfărîmat de oboseală; a simțit că i se taie incheiăturile și așa, un fel de slăbiciune la lingurea, par că-l luă o apă; a moțait de câteva ori și-a adormit. Femeea a ședut și ea pe un scaun, că nu mai putea de picioare și de mijloc — se 'nțelege, de atîta alergătură și de-atîtea ridicături. Să fi așipit dl Lefter ca vreun sfert de cias și, de odată, se scoală drept, cu fața luminată de raza adevărului:

— Știu unde sînt! acuma știu! . . . uf! . . . le-am găsit!

— Unde?

— În jacheta mea a cenușie de vară . . . Cu ea eram la berărie când le-am cumpărat. Țiu minte bine că le-am pus în buzunarul de la piept înăuntru . . . Acolo sînt! . . . sigur. Adu-mi jacheta!

Pe cât își aducea mai limpede aminte dl Lefter, pe atît madam' Popescu se turbură, se roșiă, se 'ngălbeniă:

— Care jachetă? întrebă ea aiurită, ca de pe altă lume.

— A cenușie.

— Leftere! dice femeea punînd mîna la șinul stîng, ca și cum ar fi simțit un junghiu grozav.

— Ce?

— Am . . . dat-o.

— Ce ai dat?

— Jacheta!

— Care jachetă?

— A cenușie!

— Cui?

— N'ai spus tu că n'o mai porți?

— Cui? cui ai dat-o, nenorocito?

— La o chivuță.

— Pentru ce?

— Pe farfurii.

— Când?

— Alaltăieri . . .

— Alaltăieri! și ai dat-o fără s'o cauți pîn' buzunare?

— Am căutat-o, răspunde femeea îngrozită de vina ei; nu eră nimic.

— Tac! strigă crunt dl Lefter . . . Pe câte farfurii ai dat-o?

Pe dece . . . Destul m'am tocmit: n'a vrut să-mi dea o duzină 'ntreagă, răspunde ea fără să știe ce spune.

— Unde sînt farfurile? . . . Voiu să văd farfurile! . . . Adu farfurile! poruncește strașnic dl Lefter.

Consoarta sa, fără să mai dică o vorbă, se supune; i le aduce și le pune pe masă . . . Frumoase farfurii! cu chenar dublu, unul conabiu lat pe muche și altul pembè îngust pe buză. Dl Lefter ia una și-o sună — porțelan.

— Bravo! bun gust ai! dice rânjind sardonice și pac! trîntește una jos — țândări! și pe urmă, paf! alta asemenea.

— Leftere!

— Așa sînt eu! galant, cocoană! când am chef, sparg! sparg, cocoană, când am chef, farfurii de câte dece mii de franci una! sparg, me 'nțelegi, sparg al dracului!

Și iar pac! paf! pînă la a din urmă, pe când cocoana se cutremură la fiecare spărgătură par' că ar arde-o cu un biciu de foc. După ce le isprăvește pe toate, dl Popescu își scoate batista, își șterge sudoarea frunții și se așează grav pe scaun; apoi, cu tonul sever, dar calm, al judecătorului neînduplecat cătră criminalul ce-i stă de față 'n picioare:

— La care chivuță? o știi?

— La Țica, aia tînără frumoasă, care vine totdeauna pe aici, răspunde vinovata plîngînd cu inima frîntă de tîrzie cîință.

— Știi unde se află această chivuță?

— Dice că stă tocmai la margine, în mahalaua Farfurigiilor.

— Destul, nenorocito!

Peste un cias, pe 'nserate, o birjă trece în goana mare prin strada Emancipării din Farfurigii: pe capră, alături cu birjarul, un sergent; în fund, dl Lefter și dl căpitan Pandele; iar, dinainte, încă un sergent și dl comisar al secției respective, Turtureanu, deja cointeresat cu 5 la sută asupra câștigului — se 'nțelege, câștig, dacă se vor găsi cele două bilete. Dl comisar știe unde stă chivuța Țica.

Birja, trecînd din greu pîn noroiu, se oprește în sfîrșit în apropierea unei cocioabe de pămînt, care șade singuratică 'ntr'un peș pe un maidan. Comisarul postează pe sergenți, pitulați, în dosul cocioabei, după regula strategică consacrată la călări de vizuini; le face semnul clasic al lui Harpocrates, și-apoi trece, urmat de dl căpitan și de dl Popescu, să bată la ușă . . . O fetiică sdrențuită vine să deschidă. În sălița luminată de pîlpăiala a câțiva tăciuni de pe vatră, miroase strașnic a carne cu prune: o țigancă bătrână pregătește de cină. Toți trei visitorii se dau înapoi pe prispă punîndu-și mîna la nas.

— Unde-i mă-ta, fa? întrebă dl comisar.

— Trebuie să vie acuma, ȕice copila uitându-se sperios cu ochii ei mari la cei trei domni.

— Aprinde-un muc de luminare și hai de ne du în odae, s'o așteptăm.

Fata stă la 'ndoială.

— Haide! se rēșteșce dl Turtureanu... și toți trei intră împingēnd pe fată 'nainte.

— Dar ce e? întrebă bătrāna, ridicāndu-se de la vatră, unde sta stircitā.

— Avem treabă cu fie-ta, cu Țica...

— Lipsēșce ceva dintr'o casă... șcie ea ce lipseșce, adaogă dl Lefter.

— Vai de mine! boiarule, ȕice bătrāna... N'are Țica obiceiul... La toate casele boereșci o cunoașce pe Țica... la toate cocoanele mari o șcie pe Țica...

— Haide! nu mai lungi vorba, comandă dl căpitan Pandale, ș-aprinde! cât vrei să me ții în picioare?

— Iac'aprinđ... da' nu se poate, Țica, boiarule! să ferească Dumnezeu! eu, pēntru Țica, pociu să-mi puiu mână în foc pēntru Țica... Poate, altă chivuță...

Și dicēnd acestea, baba a aprins o luminare de sēu ș-a trecut în odae, urmată de boeri. Odaia are doue paturi, o masă, o laiță, un scaun și o sobiță de tuciu. Pe amēndoue paturile stau grāmeđi de haine, încălțăminte, pālării, șaluri, purtate; pe sub paturi și pe laviță, fel-de-fel de mărfuri de farfurārie și sticlārie...

(Va urmā.)

CARAGIALE.

Riul Moldova.

I

*Cu valuri de smaragd topit
La riul foc de soare,
Moldova curge lucitoare
Pe patu-i prunduit.*

*Ca 'ntr'o oglindă veđi în fund
Mulțimi de pietricele
Și pești de-argint ce 'n vălurele
Apar și-apoi s'ascund.*

*Călătoreșce spre Seret
Printre 'nverđite maluri
Păstrānd în ale sale valuri
Din vremi, un vechiu secret:*

II

*Da' par' că vēd, plin de fiori,
In vremi de-odinioarā,
Pe Dragoș cum din munți coboarā
C'un cārd de rēnători...*

*Aud pornūte lătrături
Și buciumul cum sunā
Și locurile cum rēsună
De lungi vījīturi...*

*Vēd cerbii sprinteni, sperioși,
Vēd māndre căprioare;
Cu coame mari fīlfițoare
Vēd ximbrii fīoroși...*

*Toți fug, de sgomot amețiți,
Din tainice-ascunđișuri,
Goniți prin văi și prin desișuri
Și patimei jertfiți...*

*Iar subt al serei cer senin
Pe-ai sei cum strīnge Dragoș,
Cum jură, tuturor, pe paloș,
Că-i mulțāmit deplin.*

*Și jură iar că nici în vis
Nu-i țarā mai frumoasā,
Și o fiarā-așā de maiestoașā
Ca ximbrul ce-a ucis...*

*Mai jură-apoi, Stāpānitor
Pe-așā țērām sū fie
Și sū ridice o domnie
Și-un Stat înfloritor...*

*Așā dorință toți primesc,
Toți vin la sfatul mare.
Dar Molda unde-i? Cu 'ngrijare
In giuru-le privesc.*

*Ce s'a făcut, unde-a pierit
Cățeaua dragăstoasā
Lui Dragoș foarte credincioasā, —
Odor de țoti iubit?*

*Intr'un pēru alergător
E, dusā de pe lume...
— 'Moldova' fie al teu nume,
Pēru amāgitor,*

*Grăeșce Dragoș, întristat...
Și pleacă, și se 'ntoarce
Al vīeții caer de 'și-l toarce
In al 'Moldovei Stat'...*

III

*Trecut-au veacuri, vremi de chin,
De lupte, bărbăție.
Au arātat ce pot sū fie
Romānii, pe deplin...*

*Vremi scumpe sufletului meu, —
In vremea care este,
Pēru māndra-vē poveste
O murmurā mereu, —*

*Cu valuri de smaragd topit
La viul foc de soare,
Călătorīnd strālucitoare
Pe patul prunduit.*

Pe podul Moldovei.

N. RADULESCU-NIGER.

Schițe din Italia.

R o m a.

(Urmare.)

Templul lui Saturn.

Spre miez-noapte de la basilica Julia, unde odinioară se începea priporul capitalin, se înalță opt colonne de granit, cari vestesc că aici a fost Templul lui Saturn. Tradițiunea spune, că templul acesta s'a clădit în an. 497 înainte de Chr., iar în an. 42, sub August, l-a reconstruit Munaciu Plancus. Încă din cele mai vechi timpuri, s'a așezat aici în biserică statua lui Saturn, care eră deul agrilor semănați; picioarele statuei erau legate cu împletitură de lână, de oare-ce cugetau Romanii, că deul astfel legat, nu va putea denegă orașului scutul și binecuvântarea sa. Se deslegă numai în luna lui decembrie, când serbau Saturnaliile. Să ne ocupăm nițel de Saturnalii.

Serbătoarea Saturnaliilor eră la Romani un fel de carnaval și se începea cu ziua de 17 decembrie, când cu revărsatul dorilor mulțime imensă de omeni tineri, bătrâni, femei, bărbați și prunci, liberi și sclavi, cu lumini de ceară, aprinse, în mână veniau în for la templul lui Saturn, ca să aducă jertfă de înblândire și grațitudine deilor. Serbătoarea se începea cu resăritul soarelui, când colegiul popilor (dic „popilor“, de oare ce la Romani „popae“ erau aceia, cari făceau serviciu pe lângă altar) îndeplinea aducerea jertfei celei mari, la care scoteau statua lui Saturn din biserică și o așezau pe masa așternută și bogat încărcată cu mâncări și beuturi.

Cu aceasta se începea carnavalul de șapte zile și șapte nopți. Jo Saturnalia! strigă mic cu mare în tot orașul. Atunci încetă ori ce muncă; se închideau școalele, prăvăliile, tribunalele, ba nici creditorilor nu le eră permis a pretinde plățirea usurei și a datoriei. Nu lucrau atunci numai brutarii, cofetarii și birtașii, pentru că toată lumea mănca, bea și se petrecea. Fără deosebire de etate și rang, toți cu toții se petreceau, cântau și glumiau, așa că bărbații romani, cari și de alt cum erau totdeauna îmbrăcați în toga lor națională, acum îmbrăcau fel de fel de haine pistrițe, și cari pururea erau serioși și ambițioși, acum prindeau mână, glumiau și se petreceau cu sclavii — altă dată urgiși și desconsiderați. Exemplu despre aceasta ne dă Horatiu, care îndeamnă pe servitoriul seu să-l înjure, dojenească și să glumească cu el dicându-i:

Age, libertate Decembei,

Quando ita maiores voluerunt, utere, narra!

(Vorbește băiete, că așa au voit strămoșii, să te folosești și tu de libertatea lunei lui decembrie.)

În partea interioară a templului lui Saturn, se păstră erariul — averea statului, care eră păzit de o mulțime de amployați, acești oficianți fiind stabili, aveau cunoștință mai completă despre toate afacerile publice, decât superiorii lor, cari se schimbau an de an; și nu odată se întemplă, că sume considerabile lipsiau din erariu, pe cari le defraudau aceia, cari aveau destinațiunea a le păzi și a da seamă de ele. Mulți scriitori aduc laude lui Cato cel tiner, care numai atunci a petiționat după oficiul de quaestor, când deja se pricepea bine la manipulații de bani; și ocupându-și oficiul în 65 înainte de Chr. a suspendat din post mai mulți dintre aceia, cari erau pe lângă erariu.

Tot lui Saturn erau incredințate și insigneile le-

giunilor romane, și până ce s'a zidit locul numit Tabularium, decretale publice brăzdate în peatră și în metal, încă se așezau aici. În porticul bisericei erau primiți legații străini prin questori; aici ș-a dic Cicero vorbirea lui pro Milove, fiind de față și Cn. Pompei.

Tabularium.

În vecinătatea bisericei lui Saturn se află o cale ce duce peste o cantitate în formă de pod și din colo de grătile de fer a călii, dăm de monumentele din partea vestică a forului, cum sunt: Tabularium, templum decorum consentium și ruinele a bisericei numite: templum Concordiae.

Tabularium a fost o zidire, în formă cuadrată, cu o curte spațioasă, unde erau mai multe oficii și archiva statului. În archivă, între altele, se păstrau măsurile și ponderile oficiale. Tot aici se așezau cu mare grije decretale senatului și a comitiilor, cari erau scobite în table de metal. Tabularium în secolul al XIV. a fost transformat într-o fortăreață cu patru turnuri în patru colțuri, dintre cari cel din partea nordică sustă și astăzi. Se dice, că Michel Angelo ar fi făcut planul, că pe ruinele Tabulariumului să se zidească Palazzo Senatorie de ași, care cu ferestrele cele multe și mici din spre for, dă o priveliște nu prea plăcută. Acest edificiu al lumii noauă, la mijloc are un turn înalt și clopotele din el se trag numai cu ocaziunea morții Pontificalui.

În partea sudvestică a Tabulariumului, lângă palatul senatorial de ași stă un foișor susținut de câțiva pilastri reconstruiți. Acesta eră odinioară Porticus decorum consentium, în care erau așezate pe timpul Romanilor statuete aurite a lor 12 zei, șeasă bărbați și șeasă femei, la cari în timp de restriște recurgeau pentru sfat bărbații cari conduceau naea imperiului. Numele deilor, a căror statue se păstrau în porticul amintit, poetul latin Enin le-a înșirat în următoarele versuri hexametrice.

„Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo“.

Aceștia erau așa numiții dii majorum gentium.

Preoțimea Romanilor.

Fiind că la Romani toate afacerile publice erau împreunate cu oare-care ceremonie religioasă, care în cea mai mare parte se petrecea în for, îmi iau voie a face aci o abatere de la descrierea ruinelor din for, și a me ocupa pe scurt de ordurile preoțești diu evul vechiu păgân.

Dacă religiunea Grecilor vechi se poate numi de religiune poetică, atunci a Romanilor trebuie s'o numim de politică; și cu drept cuvânt, de oare-ce religiunea Grecilor a fundat-o poezii, până ce pe a Romanilor bărbații de stat, cari au constituit-o așa, ca în toate întreprinderile lor politice să poată face us de ea. Reconstruitorul religiunei romane a fost regele Numa, și la început eră de natură și colorit etrusc, înse în urmarea invasiunilor a Grecilor, la exterior, cu puține excepțiuni, s'a modificat după ceea a poporului grecesc, dar spiritul ei n'a putut fi grecizat. Abună-oară ca Grecii așa și Romanii politești au clădit o mulțime de biserici deităților lor, numai în Roma aveau până la 124 de biserici. Preoți încă aveau Romanii o mulțime, cari erau împărțiți în anumite colegii sau orduri; dintre cari mai însemnați erau: augurii, haruspicii, epulonii, fetalii, flaminii, salii, lupercii și virginele vestaline. Colegii de rândul al doilea

V U L P E A B E T R A N A .

erau preoții numiți: galii, Cybele, pinarii, aceștia erau preoții lui Ercule; quindecim (15) viri sacrisfacundis, cari păziau cărțile Sibyllei, Sibylla era o profetișă înțeleaptă, preoteasă alui Apollo, care prezentându-se înaintea regelui Tarquiniu Prisc i-a oferit să-i cumpere 9 cărți; regelui i s'a părut prea scumpe cărțile. Sibylla s'a depărtat și aruncând 3 cărți în foc iară s'a reintors la regele Tarquiniu, care nici acum nu le-a cumpărat, și aruncând și alte 3 în foc, de nou i le-a imbiat. Regelui de tot curios i s'a părut lucrul Sibyllei, drept ce pe cele 3 cărți remase le-a cumpărat cu prețul cerut când pentru prima dată s'a prezentat. Când imperiul se află în primejdie, în aceste trei cărți sibylline cerceau după sfat; popae, aeditui, cari serviau la aducerea jertfelor și se îngrijiau de curățirea templelor și în fine tibicives, cari constituiau orchestra cu privilegiul sacrificiilor.

Augurii, ș-au luat numele de la sburatul paserilor (avigerium), pentru că după cum observau că zboară paserile, așa prețeau cele ce se vor întâmpla. Ordul acesta se înrolă la început numai dintre patricii, mai târziu înse și dintre plebei.

Haruspicii (haruspices), aveau datorința de a profeti din intestinele paserilor.

Epulonii erau atari preoți, cari făceau serviciu cu ocaziunea bencheturilor aranjate în onoarea ȳeilor și supraveghiau jocurile religioase.

Fetialii, erau preoții, cari declarau resbel ori le-gau pace cu popoarele vecine; armistițiul încă se întâmplă prin întervenirea acestora.

Flaminii, au fost preoții designați în serviciul special a cutărei ȳeități. Cel mai de frunte era flamen Dialis, preotul Jupiter, apoi flamen Martialis și Quirinalis, adeva preotul lui Marte și a divului Romul mai minori erau flamines Neptunalis, Floralis, Augustalis șel.

Salii, (de aici cuvântul salire, a dansă), erau preoții lui Marte, cari în ȳilele dedicate ȳeului bătaiei, îmbrăcați în haine de bătaie saltând și cântând, umblau prin oraș.

De origine foarte antică, după unii archeologi încă din timpul lui Romul, își trăgeau originea preoții numiți lupercii, dedicați în serviciul lui Lupercus (Pan), ȳeul păstorilor și al câmpurilor, cari își aveau alor deosebit rol cu ocaziunea feriilor numite lupercalia. Aceștia în serbătorile numite, ușoratic îmbrăcați umblau de alungul stradelor, și toate femeile pe cari le întâlneau, le loviau cu niște curele, și prin asta, după a poporului credință, deveniau fecunde. Despre vestaline mai la vale.

Romanii aveau un mare număr de ȳile festive (diesfesti), cari după obiceiul grecesc erau împreunate cu jocuri ce purtau o deosebită caracteristică religioasă. Jocurile mai însemnate erau: Ludi circenses, scenici, saeculares, capitolini și saturnalii. De aceste din urmă ne-am ocupat mai sus, când a fost vorba de templul lui Saturn.

Ludi circenses sau magni, se arangiau în fiecare an numai odată în circus maximus, în onoarea a tuturor ȳeilor; capitolini, în cinstea lui Jupiter Capitolinus; saeculares, numai odată într'un seclu și ludi scenici se numiau acele jocuri, cu cari erau împreunate și piese teatrale.

Romanii peste tot erau foarte religioși. Nu îndepliniau nici o afacere publică ori privată, la care să nu fi implorat ajutorul ȳeilor. Aveau închipuirea, că pretutindene sunt încungiuțați cu ȳei, cari cunosc și

cele mai tainice fapte ale oamenilor, apoi păcatele fără resbunare nu le lasă și conduc destinele omenimei. Pe timpul când Roma era regina lumi și religiozitatea își avea culmea, și numai în vremea resbelelor civile, când filosofi mai noi greci inundaseră Italia, a început a se reci și simțul religios al poporului roman. Cu demoralizarea generală, care în deosebi în epoca împăraților a infectat poporul, mai în adins în cercurile înalte s'a lăsit necredința, care cu furie își culegea jertfele sale, până ce prin lășirea și întărirea creștinismului s'a introdus o eră și direcțiune cu totul nouă în moralul și obiceiurile Romanilor.

Cunoscând acum și cele espuse în aceasta mică abatere, ne va fi mai ușor a pătrunde în cunoașcerea însemnătății a monumentelor de cari ne vom ocupa reintorcându-ue iarăș la forul roman.

Templul lui Vespasian și cel al Concordiei.

Am fost întrerupt plimbarea în for la porticus deorum consentium. În vecinătatea acestuia, imediat lângă descinderea în Tabulariu, era odată Templum divi Vespasiani, adeva biserica divului Vespasian, zidită în an. 80 după Chr. de Domitian în onoarea fiului seu. Aici erau aședate statuetele alor doi împărați divinisați: Vespasian și fratele seu Tit. Din întreaga biserică ađi mai sustau 3 colonne de 15 m. înălțime, cioplite din marmoră de Carrara în stil corintic și locul statuelor amintite.

În dreapta, de la templul lui Vespasian se află locul unde era odinioară Templul Concordiei, din care ađi mai aflăm ici-cole câte o lespede de peatră, care arată basa păreților, câteva bucăți din pavimentul de marmoră și niște colonne și parcamuri frânte. A clădit-o Camil în an. 388 înainte de Chr. întru pomenirea împăcării poporului cu patricii, Opimiu în 121 a mai mărit-o, zidind lângă ea basilica Opimia, iar Tiberiu le-a demolat amândouă aceste zidiri, edificând în locul lor Templum Concordiae Augustae. Un astfel de templu ar trebui să aibă și Românii, fie măcar numai casă, dar să fie a Concordiei, care ar merita să fie solidă și tare ca granitul și țintuită cu picioare de bronz.

Materialul din care a fost zidită biserica, constă din cea mai prețioasă marmoră adusă din Africa și din Phrygia. O bucată ce-a ramas din părcam, mai vesteșce și ađi pompa cea veche a templului. Interiorul ei a fost un adevărat muzeu al obiectelor de artă, fiind aici aședate picturele alui Zeuxis și altor pictori renumiți, apoi statuetele acelor mai vestiți sculptori și multe alte obiecte-rarități.

Senatul roman s'a adunat mai de multe-ori aici la consiliu. Una dintre cele mai remarcabile adunări, a fost cea din 3 decembre a anului 63 înainte de Chr. când s'a descoperit conjurațiunea oribilă alui Catilina și soții sei. Pe timpul acela consul era Cicero, care cu finea adunării ce durase până cătră în seară, ca să mulcomească massa imensă de popor, ce așteptă cu nerăbdare decisiunea senatului, din ușa templului a vestit rezultatul: că conjurații sunt judecați la moarte și deja sunt transportați în carcer. Orațiunea consulului a fost primită cu ovațiuni șgomotoase și în însufleșirea cea mare poporul cu strigăte de bucurie a petrecut pe Cicero până la locuința sa, care era pr colina Palatinului. În senat a cuvântat și Cicero (v. Salustiu De conjur. Catil. c. 51) care a propus confiscarea bunurilor a conjuraților și trimiterea lor în esiliu, căruia cu toată elocința și gravitatea i-a replicat bătrânul Cato (O. c. c. 52) și la alui vorbire, senatul numai decât

fără esitare, a adus sentința de moarte. Cicero, fiind că cu multă agilitate și abnegațiune a lucrat și ostenit pentru a descoperi conjurațiunea atât de primejdioasă pentru patrie, în semn de recunoștință, a fost numit de către popor „părintele patriei“.

(Va urmă.)

T. BULC.

B i b l i . . .

*Pe poteca care duce
În pădurca seculară
Unde-i apa cea mai dulce
Și mai lină și mai clară.*

*Unde nu poți să te saturi
De miros de primăvară.
Cu iubita mea alături
Me voi duce-odată iară*

*Și-om culege flori, și om ride
Ca copii 'n nebunție, —
Și-om culege flori și-om ride
Dulcea-ne copilărie,*

*Și-oi culege flori și oi pune
Dragei mele 'n pălărie,
Flori sălbatice s'o facă
Mai frumoasă, mai sglobie.*

*Flori sălbatice . . . s'o facă
Drăcușor de-odinioară
Și-o să fac de drag să-i ardă
Obrăjorii ca o pară.*

*Și-o să fac să me sărute
Iar în fiecare sară
Pân' s'o nerăvți cu vraja
Din pădurea seculară . . .*

P. CONDA.

M a x i m e.

Fericirea nu există nicăiri; aceea ce se vede nu e decât imitație.

*

Inima, e partea cea mai fericită a corpului, din cauza sensibilității sale.

*

Isus a suferit — dice Renau — pentru ca neamul omenesc să fie fericit; neamul omenesc petrece — acum pentru ca să sufere urmașii sei.

*

Omul e cel mai de rënd animal: egoist și pervers.

*

Oamenii pretutindeni sunt la fel: muncesc să trăiască, iar puținul timp ce le mai rămâne liber îi îngrozește atâta, că fac tot posibilul să se scape de densul; de aci viciurile.

GEORGE MĂRUNȚEANU.

Vers de joc copilăresc.

DI At. Marienescu în „Familia“ nr. 4 din 1898 sub titlul de sus a publicat versul: Hopa țupa și a provocat, că dacă pe undeva se află acel vers sau asemenea versuri, să le culegem. Noi trimitem un vers: Hopa țupa, dar acesta în satul Maidan e chiuitură de joc. Tot de-odată mai trimitem și alte versuri, ce le știu pruncii din sat și apar enigmatice, cu cuvinte greu de înțeles și altele, cari sunt și chiuituri la joc.

I

Hopa țupa
Pupa lupa,
Hop și țup
Puiu de lup.
Fugi din cale să me duc
La mândruța să o țuc,
Că mâne me duc la plug.
Țiua-i mare,
Locu-i tare,
Apa merge spre spinare,
Iar mândruța-i la recoare
Și tot strigă, să mân tare!

II

Una Vana
Totania,
Sia via
Cumpănia
Silva raca
Tica taca;
Sae
Vie
Vou.

III

Una Vana
Totărana
Sia via
Cumpănia,
Rompus,
Vompus,
Trosc,
Pliose,
Marș!

IV¹

Aidan = Ai d'an,
Praidan = Pr'ai d'an,
Carnou = Car nou
Parnou = Par nou,
Socardei = Soc, ard, ei.

V

Am o capră cu mărgele
Că-s mai multe ghioccele,
Ronciș
Ponciș,
Pân' la casa lui Timiș,
Dă-mi jupâne calul,
Să-mi sui dealul,
Să scutur argintul
Preste tot pământul,
Doue pușce cântă,
Doue le frământă,
Doue joacă danța,
Ipai! puiu de neamța.

LIUBA-IANA.

¹ Ai gândi că-i țigănesc, pentru că „socardi“ în limba țigănească înseamnă „ce lucrezi“, „ce faci“.

SALON.

De la București.

Societatea geografică Română. — Discursul dlui Gr. G. Tocilescu. — Pressa din București. — Concertul Van Dyck. — Un festival la Ateneu. — Serată la dl și dna Haret.

Societatea geografică română este una din aședă-mintele culturale mai importante în București. Condușă de bărbați valoroși, sub înalta președință a regelui Carol, ea își îndeplinește cu toată serioșitatea misiunea. A publicat o multime de lucrări privitoare la cunoașterea țării, vr'o doue-deci de dicționare geografice și în tot anul se întrunește odată în adunare generală, sub președința regelui, cam în luna lui mărtisor, totdeauna în preșința unui public mare, cu care ocașiune se țin și conferențe literare.

Anul acesta adunarea societății a avut pentru noi cei dincolo un deosebit interes, căci pentru ședința a doua se anunțase un discurs al dlui Gr. G. Tocilescu, drept răspuns dlui profesor Réthy la lucrarea sa despre originea și formarea limbei române.

Sala senatului, unde societatea își ține adunările, a fost înșesată de lume, când ilustrul profesor și academician a urcat tribuna, întimpinat de aplause nefsărșite.

După încetarea aceloră, dsa a început cu o voce pëtrundătoare și convinsă de adevărul tesei ce susținea, să facă istoricul chestiunii. Apoi întrând în merit a dat un răspuns strălucit și plin de probe necontestabile scrierii istoricului maghiar. Cu o argumentare logică și absolut științifică, dsa a dovedit că teoria academicianului maghiar este lipsită de ori-ce temei istoric, filologic, ca și etnografic; erorile, reticențele și argumentele specioase abundă pe fiecare pagină și nu rămâne din întreaga scriere a dlui Réthy, decât cuvintele nedrepte și puțin reverențioase la adresa Românilor și în special a istoricilor și filologilor români.

Publicul ascultător, care a petrecut cu cea mai încordată luare aminte desvoltarea argumentelor favoritelor sale istorice, subliniând cu aplause entusiaste pasagele de frunte, la sfârșit i-a făcut o adevărată ovațiune. Ênsuș regele Carol I-a felicitat de succesul obținut.

În curënd lucrarea va apăre în broșură, apoi se va traduce în limba germană și franceză.

Cetitorii noștri vor avé prilegiul a o cunoașce încă mai degrabă, căci distinsul conferențiar ne-a făcut onoarea să ne promită un resumat mai lung.

Eră în sfârșit vremea să se răspundă la unele afirmațiuni ale scriitorilor maghiari, cari fac istorie din punct de vedere politic — și nimene nu eră mai potrivit pentru rolul acesta, decât dl Gr. G. Tocilescu, al cărui nume de mult a trecut peste hotarele patriei sale.

A doua și căutam curios diarele, să citeșc dările de seamă despre aceasta importantă conferență. Înșce ce să vești? ori mai bine ce să nu vești? Nici o dare de seamă nicăiri. Mirat, m'am plâns unui prieten și l-am întrebat cum se poate asta?

El a zimbît și mi-a răspuns:

— Naiv ce ești! Gazetele publică numai ceea ce interesează publicul. La noi toată lumea vrea numai informațiuni politice. Iată cauza pentru care presa noastră nu publică decât știri de senzație politică, tot certuri între partide și alt ceva nimic.

Șcieam și eu de mult asta. Tot speram înșce că lucrurile au să se îmbunătățească, că presa bucureșceană va reprinsintă și mișcările vieții sociale, literare și artistice. S'a și făcut, nu-i vorbă, un mic început în privința asta; dar totul e prea pușin. Cine citeșce astăzi diarele d'aceia, va trebui să creadă că afară de politică nu se petrece nimica în capitala României.

Și cu toate aceste literatura și mai cu seamă arta musicală ofere gazetelor o mulțime de subiecte. Conferințele literare de la Ateneu, conferințele societății geografice române, cărțile noue, teatrul și concertele simfonice, precum și alte concerte, ar trebui să-și afle resunetul a doua și prin toate gazetele. Așă se face aceasta în toate țările culte, așă se atrage interesarea generală, așă se cultivează publicul.

În anul acesta deosebit a fost aici un seson musical foarte variat. De doue săptămâni, de când ne aflăm în București, aproape în ficare și s'a dat câte un concert ori a fost câte un debut la operă.

Am vorbit în numărul trecut de marele succes al tinerului artist-compositor George Enescu, succes care se continuază și acuma, prin concertele date de atunci, — de asta-dată am să comunic impresiunile mele despre debutul vestitului tenorist Van Dyck, de la opera imperială din Viena și de la opera din Paris.

Dênsul a dat un singur concert, care s'a anunțat cu multe săptămâni înainte și pentru care s'a făcut reclama cea mai mare.

Măreța sală a Ateneului s'a și umplut deplin. Toată lumea elegantă, în frunte cu regina, a ținut să fie de față. Artistului i s'a făcut ovațiuni.

Dênsul a cântat o arie din opera „Joseph“ de Mehnl; doue partii din „Meistersinger“ și „Walküre“ de Wagner; un cântec de Schubert și 3 de Schumann; în sfârșit o baladă, o serenadă (de Holmès,) un sonet (de Huberti) și o romanță de Gounod.

Succesul a fost mare, înșce nu cutez să afirm că a fost și complet. Van Dyck este un artist reputat, un cântăreș care șcie să verse în cântecul seu toată foarța și toată dulceața de care dispune, un nuanțator admirabil, care te captivează chiar și dacă nu ești musicant; are o voce puternică care sună clar și în registrele mai înalte; un tenor eroic, al cărui teren mi-se pare că e mai mult scena decât sala de concert. Acolo dênsul de sigur își poate desvoltă mai bine talentul; peripețiile unei drame musicale îi ofer situațiuni mai potrivite organului seu, — decât parchetul salei de concert, care îl leagă de un loc și astfel nu-și poate coloră vocea, căreia îi lipseșce timbrul argințiu al tineretăi.

După ficare piesă a fost aplaudat cu entusiasm. Mai mare succes a obținut înșce cu cântecul „Ich grolle nicht“ de Schumann, pe care publicul l-a și bisat, captivat de predarea admirabilă. Asemenea a stêrnit aplause nefsărșite și „Die beiden Grenadire“ tot de Schumann, care se termină cu acordurile Marseillesei, ceea ce a sguduit toată sala.

Nu peste mult ni s'a dat ocașiunea să vedem pe Van Dyck și într'o operă. La patru zile după acest

concert s'a cântat la Teatrul Național opera „Ernani” de Verdi, în rolul prim cu Van Dyck, iar în al Elvirei cu dra Schläger de la opera din Viena, pe când rolul lui don Carlos a fost susținut de un bariton, Polese, adus anume din Milano; numai reprezentantul lui don Ruy Gometcu, dl Teodorescu, a fost român.

Aceasta internațională compoziție de artiști a avut drept urmare, că s'a cântat în trei limbi: Van Dyck și Schläger nemțește, Polese italienește și Teodorescu, precum și corurile, românește. O adevărată triplă a'ianță, a observat lângă mine un tiner poet, binecunoscut și din coloanele foii noastre.

Aceasta cântare în trei limbi ne-a pus în vedere, că limba noastră e mult mai potrivită pentru operă decât cea germană.

Curios, că și publicul mai bucuros a aplaudat pe bassistul român Teodorescu; ori poate a fost numai un act patriotic, care în fața străinilor nu poate să nu sprigine ce e al său.

Van Dyck nici cu asta ocaziune nu ne-a mulțumit deplin. De sigur nu genul acesta de opere e terenul său, ci opera modernă, care e mai mult dramatică decât melodioasă, școala lui Wagner, în care — precum se știe — a obținut succese mari la Beyreuth și aiurea.

Tot în săptămâna trecută am asistat la Ateneul Român la un Mare festival artistic și literar, dat de Cercul amicilor literaturii și artei române, în scopul ridicării unui monument lui Nicolae Bălcescu.

Am vorbit în mai multe rânduri în coloanele revistei noastre despre Cercul acesta, care are menirea să introducă literatura și arta română în clasele mai nalte.

Spre scopul acesta, Cercul ține întruniri prin diverse saloane, unde se face lectură și muzică. Am asistat odată la o astfel de întrunire și am adus de acolo cele mai bune impresiuni.

Afară de aceste întruniri, Cercul mai ține în fiecare an câte un festival la Ateneu în onoarea cutărei celebrități culturale române.

De asta-dată s'a ales memoria lui Bălcescu, căruia Cercul vrea să-i ridice un monument. Sala s'a umplut bine de lume; a venit și regina, care la intrare a fost întâmpinată de dl Exarcu președintele Ateneului și de dl D. C. Ollanescu, președintele Cercului care da serbarea.

Programa s'a deschis prin un discurs al dlui Nicolae Ionescu, distinsul academician și vestit orator, contemporan al lui Bălcescu, care a vorbit cu entuziasmul unui tiner despre Bălcescu, zugrăvind-i cu colorii vii activitatea și presintând tinerimei figura lui drept model.

Artistul Nottara de la Teatrul Național a declamat poesia „Bălcescu murind” de V. Alexandri.

Tot artiști de ai Teatrului Național (dna Aristița Romanescu, dnii I. Petrescu, Leonescu, Tonean, Brezean, Marculescu și alții) au jucat un fragment din drama „Boerii și Ciocoi” de Alexandri.

O doamnă, (Niculescu-Ivanin,) a cântat pe pian piese de Chopin și Rubinstein.

Culmea concertului a fost un Trio, cea din urmă compoziție a dlui George Enescu, pentru piano, vioară și violoncel. executat de dnii E. Narice, de Autor și de dl D. Dinicu. O compoziție plină de frumuseți admirabile, care întărește și mai mult increderea în viitorul

măreț al tinerului compositor. Execuția, cât se poate de bună, a avut și ea partea sa la succes.

Viața socială ține pas cu mișcarea vie artistică ce se manifestează în capitala București. De și suntem în postul mare, balurile nu mai încetează, afișele ne anunță tot surprinderi noi.

Inse mai însemnate decât petrecerile publice, sunt recepțiunile, seratele și balurile ce se dau în familii. De aceste în fiecare zi se fac și sunt cele mai delicioase distrațiuni ale lumii elegante.

Săptămâna trecută ministrul cultelor dl Spiru Haret și dna Haret au întrunit la d'nia lor la ceaiu o societate mare și foarte distinsă. Am vădit acolo pe miniștrii puterilor străine rezidenți în București, cu doamnele lor: dl de Fontou ministrul Rusiei, dl d' Henry ministrul republicii franceze cu dna și dra; ministrul Germaniei, al Belgiei. Dintre miniștrii români au fost de față dl D. A. Sturdza cu dna Zoe Sturdza, Andrei Stolojian cu doamna Olga Stolojian, Ionel Brătianu, Paladi cu dna. Apoi prințul Grigorie Sturdza cu prințesa; dl I. Kalinderu, directorul dominiilor regale; dl Nic. Gane, președintele senatului, mai mulți senatori și deputați, funcționari înalți, cu doamnele și dsoarele; dl Stefan Sihleanu, directorul general al ministeriului instrucțiunii publice cu doamna Henrieta Sihleanu. De la Academia Română, afară de cei doi numiți mai sus, dnii Gr. Stefanescu, dr. Babeș, cu doamna, Naum, Caragiani și scriitorul acestor rânduri cu soția, membrul corespondent dl I. Bian cu dna; precum și alți bărbați de litere, printre cari am remarcat pe poetul Al. Vlahuță; câțiva artiști, printre cari pictorul Mirea și Voinescu; de la Teatrul Național, dl director general Gr. Cantacuzino; în sfârșit alte persoane marcante din societatea bucureșceană.

Toate damele în toaletă decoltată, cu bijuterii; domniile în frac și cu decorații; societatea întrunită oferă o vedere plină de farmec, în care frumusețea damelor, strălucirea bijuteriilor, eleganța toaletelor, își robiau ochii și-ți desfătă sufletul.

Societatea veselă umplu toate salele, petrecând în conversație; iar într'una din sale i se oferă ceaiu, prăjituri, îngheațată și șampanie.

Totdeauna și pretotindene, dl și dna Haret au făcut onorurile cu obișnuita-le afabilitate, îndatorind și încântând pe toți.

La 11 ore, artistul serbătorit acum în București, George Enescu, venind din concertul său de la Ateneu, a luat în mână arcul și a cântat câteva piese de Tartini, Vicuxtemps și alții, acoperit de aplause.

Eleganta societate a petrecut împreună până la unul după miezul nopții...

Azi luni, o alta splendidă serată, la dl și dna Stolojianu, unde s'au făcut 400 de invitațiuni.

IOSIF VULCAN.

Frumusețea mânilor. Iată un sfat foarte practic pentru aceia, cari vreau să-și ție pielea mânilor totdeauna moale și delicată. Când prea presintă crăpături mici, moi în apă un săpun și cu săpunul acesta astfel muiat își săpunezi mânilor. Cu apă nu trebuie să te speli de loc, ci-ți clătești mânilor peste câteva ciasuri (sau dimineața dacă te săpunezi seara) în oțet.

Scrisori de carnaval.

De Fidelio.

M'am decis să ve comunic scrisorile amicei mele Dora. Nu toate, nu, căci prea nostim mosaic v'aş oferî. Numai nişte escerpte din scrisorile ei de carnaval. Sînt destul de caracteristice pentru impregiurările între cari sînt scrise şi redau cu destulă fidelitate unele nuanţe ale vieţii noastre sociale. Ei îi cer iertare pentru violarea secretului epistolar, iar cetitorilor le cer indulgenţă şi considerare faţă de modul de gândire şi de scriere a prietinei mele.

I

Nu, de-açi înainte n'ai să te mai plictiseşti cetindu-mi scrisorile. E aici carnavalul! Me înţelegi? Carne-valul! Ce urît cuvînt şi ce defectuos esprimă noianul de plăceri sufleteşti!... sufleteşti? Cred din potrivă că esprimă mai mult cele fizice, căci în deosebi plăcerile fizice sînt mari şi multe în acest fragment al anului.

Vorbă fiind de plăceri, stai să distingem, cine se răsfaţă mai mult acum: corpul sau sufletul. În primul rînd vin socotite *balurile*. Aici îşi are corpul teren larg de desfătare. Aici faci mişcări ritmice la comanda muzicii, ajunsă în vârtejul jocului te învîrţi cu tot mai mare pasiune, simţi plăcerea crescîndu-ţi, simţi o voluptate neînţeleasă ce-ţi cuprinde corpul întreg şi — nu-i ameţea! mai dulce ca ameţea! din decursul jocului. Ei, şi eu susţin că această plăcere este curat fizică! — Urmează *patinatul*, — este acelaşi fenomen. Vin *jour-firele*. Bine, aici mai ai puté dice că sufletului i se dă răgaz de a se distra: conversaţii, cântări, maltratări de pian, jocuri sociale, toate aceste sînt menite a recrea spiritele corpurilor oboşite. Principiar înse sînt în contra acestor fel de „recreări“, din simplul motiv că între impregiurările noastre sociale ele nu sînt recreări. Conversaţiile aceste silite, afectate şi fără porniri de la inimă, oboşesc mai mult ca o noapte de bal în care cel puţin corpul ş-a avut plăcerile sale. Şi pentru aceea eu nu dau o primăvară pentru dece carnavalul.

Preponderanţa plăcerilor fizice aduc cu sine, că noi fetele sîntem atît de nervoase după carnaval. E şi natural ca atâtea mişcări să atenteze la sănătatea bieţi nervilor nostri. Are haz înse, ca nervositatea noastră se începe odată cu carnavalul. Pregătirile, impaciienţa, rîvna şi curiozitatea te fac nervoase *d'acapo*. Alergările cele multe de la o modistă la cealaltă, de la o prăvălie la alta, te istovesc. Înse trebuie să le faci pe toate. Dacă sai în joc trebuie să te învîrţi. Curentul carnavalului e ca o putere elementară, care pe toţi îi cuprinde şi îi mână înainte ca pe nişte marionete lipsite de voinţă.

Eu urmez mechanic curentul, căci sînt şi eu cu corp şi cu nervi şi trebuie să fac ceva pentru distracţia lor. Şi ceea ce fac mai întîiu e natural — costumul. Costumul de bal, iubite prietino... înţelegi tu farmecul depus în acest cuvînt? Nu ride... nici eu nu-l înţeleg, vîd înse că trebuie să existe acest farmec, căci prietinoarele mele saltă şi bat în palmi, rîd şi înroşesc de bucurie vorbind de — costumul de bal. Uite aşá sînt cele mai multe dintre noi: se bucură de po-doabele aceste ale corpului, stau să îmbrăţişeze şi să sărute oglinda ce le arată atît de graţioase în — vest-

mîntul de bal. Astea sînt plăceri femeieşti, amice, pentru cari tu n'î pricepere, trebuie înse să şcii, că amorul propriu la femei nici cînd nu e atît de mare ca în carnaval.

Şi moda, moda naibii...

Mi-e necaz pe Ianculeştele, şcii cele doue surori brunete, sosite de curînd în oraşul nostru. Ele au produs aici o adevărată revoluţie petereuul modei. Acum toată lumea să ia după ele şi o frisură ce nu e ca a lor, nu e modernă, toalete ce nu au cel puţin apropiat fasonul Ianculeştelor, nu sînt de seamă... ah, n'ai ideie! Şi trebuie să te orientezi după ele, căci, crede-me, nu este mai mare genare pentru o fată decât să audă imputându-i-se, că nu are sens pentru ce e modern, că n'are gust rafinat, simţ estetic şi câte toate... Brrr... simţ estetic! La vară îmi vei da nişte ore de estetică, aşa-i amice? Am să fiu elevă atentă, am să-mi procur cărţi scrise de cei mai de căpetenie savanţi şi cu ajutorul teu am să învăţ vreo câteva principii de estetică... puţine... cele fundamentale. Aşá-i amice, că e de-ajuns pentru o fată să şcie vreo câteva principii de-astea? Ah, picant, picant! Cît de superioară voi fi Ianculeştelor, cînd le voi spune părerea cutărui estetician!...

Am făcut digresii. E vorba de carnaval. Sesonul balurilor a sosit. Sâmbătă avem pe cel dintîi. Detaiurile urmează. Până atunci — adio. A ta amică: Dora.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1898. —

III

O nouă lucrare a dlui S. Fl. Marian. Membrul S. Fl. Marian presintă spre a fi publicat de Academie volumul I din scrierea sa „Serbătorile la Români“. Acest volum intitulat „Cárnilegile“ tratează despre serbătorile ce cad în decursul cărnilegilor sau căşlegilor de iarnă, începînd de la anul nou. Se recomandă secţiunii literare.

O cerere din Blaş. Se ceteşte cererea societăţii de lectură a tinerimei gimnaziale din Blaş de a i se da Analele Academiei. Se decide a se trimite Analele şi alte publicaţiuni potrivite.

Premiul G. San-Marin de 2,000 lei din 1902. Dnii D. Sturdza şi I. Kalinderu propun a se menţine la concurs subiectul publicat pîn' acum în următoarea redacţiune: „Consideraţiuni asupra comerţiului României cu ţerile străine atît la Orient cît şi la Occident începînd cu secolul XVI pînă în anii din urmă“. Propunerea se primeşte.

Premiul Neuschotz. Pentru premiul Neuschotz de 2.000 lei din 1903 dl D. Sturdza propune a se admite la concurs subiectul „Expunerea finanţelor statului român de la 1859 pînă la 1902 cu o introducere asupra finanţelor Domniilor regulamentare. Propunerea se primeşte.

Premiul Eliade-Radulescu pentru 1902. Secţiunea literară propune pentru premiul Eliade-Radulescu de 5.000 lei din 1902 subiectul: „Studiu comparativ asupra dialectelor şi subdialectelor române“. Se primeşte.

Limba cărţilor bisericeşti. O discuţiune foarte interesantă a deşteptat traducerea nouă a cărţilor bise-

ricești, accentuându-se că aceea se face în o limbă neromânească, întorcându-se o mulțime de neologisme nepotrivite graiului popular. Se alege o comisiune, în persoanele dlor Gr. G. Tocilescu, Iac. Negruzzi și S. Fl. Marian, care să facă Academiei un raport bine motivat cu exemple de traduceri.

Membri sosiți din afară. Au mai sosit și membri din Bucovina dnii S. Fl. Marian și I. G. Sbiera; astfel dimpreună cu dnii Vinc. Babeș și Iosif Vulcan, participă patru membri de dincolo.

Darul dlui Kalinderu. Doritor de a contribui la înfrumusețarea salei noue de ședințe a Academiei, membrul dl I. Kalinderu trimite suma de 800 lei destinați la plata giumurilor colorate ce împodobesc ferestrele acelei săli. Se primește cu mulțumiri.

Poesii populare din Arad, Cenad și Bichiș. Se cetește scrisoarea dlui Ioan Petrean, profesor la Arad, care cere spriginul material al Academiei, pentru a publica colecțiunea de poesii populare din comitatul Aradului, al Cenadului și Bichișului. Se recomandă secțiunii literare.

Cererea dlui Burada. Dl T. T. Burada cere prin scrisoare de a i se da ajutor bănesc pentru a face o călătorie spre a studia pe Români din partea nordică a Greciei în provincia Acarmania. Se recomandă secțiunii literare.

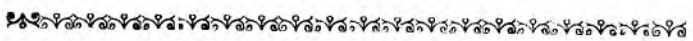
A doua ședință publică vineri la 13/25 martie. Dl Gr. G. Tocilescu explică două inscripțiuni găsite în Dobrogia; iar dl Tanovicean, membru corespondent, cetește lucrarea sa „Un poet moldovean în secolul al XVIII” (Mateiu Millo, unchiul artistului Mateiu Millo.)

Ilustrațiunile noastre.

După baie. S'au scaldat băeții, apoi s'au eplcat, acoperindu-se, încât nu i se ved decât capurile. S'au adormit astfel. Un fotograf amator li-a făcut posa. După aceea o publicăm și noi.

Vulpea bătrână. Dragostea e mare pacoste. Vorbă vechie, care tot nouă remâne. Pe câți oameni a mai scos din minți deul Amor! Căci el nu cruță pe nimeni, fie tiner sau bătrân, fie bogat ori sărac... Iată și bătrânul acela, cu ce dor privește jos la fântână unde o fată frumoasă a venit după apă... El nici nu mai vede bine, privește prin ochian, dar fața lui suride vesel par că ar fi un tiner...

LITERATURĂ și ARTE.

Nuvela dlui Caragiale, pe care începem s'o publicăm în nr. de acum al foii noastre, a fost cetită de curând de autorul într'o seară la Ateneul Român. Ea a apărut întâiu în „Gazeta Săteanului” de unde, prin bunăvoința redacțiunii, o reproducem cu plăcere.

Tablouri istorice. Sava Henția, unul din artiștii însărcinați cu facerea de tablouri istorice pentru școalele din România, a presintat dlui Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, următoarele 4 tablouri: a, *Moartea lui Mihaiu-Viteazul*, în care se represintă eșirea lui Mihaiu din cort în momentul invadării Valonilor și lupta lui cu unul din ei, care cu dinții vrea să-i scoată sabia din mână. Alături de Mihaiu figurează generalul Racotzi, rănit la falcă și un alt căpitan lovit mortal și căzut jos. b, *Bombardarea*

Vidinului, la care asistă M. S. regele, înaintea căruia, la câțiva pași, face explozie un obus. Regele este incongiurat de marele seu stat major și are o atitudine foarte liniștită și hotărâtă. Majestatea Sa este represintată salutând, cu chipul în mână, prima bombă ce trage peste Dunăre, spre Vidin, tunul român. c, *Trecerea Dunărei* este iar represintată foarte fidel. Armata română trece Dunărea pe un pod de vase în prezența M. S. regelui și a marelui seu stat major. Se observă bine figurile lui Ioan Brătianu, cum și I. P. S. S. mitropolitul-primat. d, *Stefan-cel-Mare și Polca la Dun-brava-Roșie*, represintând lupta eroică ce a dat naștere legendei Dumbravei-Roșii.

Gărgăunii dragostei la București. Comedia într'un act a dlui Iosif Vulcan: „Gărgăunii dragostei”, jucată an la Teatrul Național din București, a apărut în eleganta revistă „Literatură și artă română” a Cercului amicilor literaturii și artei române. Președintele acestui Cerc este dl D. C. Ollanescu, membru al Academiei Române; iar directorul revistei, dl Nic. Petrașcu. Afăm totodată, că Teatrul Național a pus de nou în repetiție piesa.

Orașul București, articol retipărit din „Enciclopedia Română”, publicată sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” de dr. C. Diaconovich. Cu 2 planuri și 15 ilustrațiuni. (Edit. W. Krafft în Sibiiu. Prețul 1 leu.) Sub acest titlu a apărut în zilele din urmă o interesantă broșură, care cuprinde o amănunțită descriere a capitalei române. Anume ne dă un material vast despre situația geografică, suprafața, populațiunea, aspectul, fortificațiunile, grădinile publice, monumentele, zidurile, casarmele, administrația, finanțele orașului, despre autoritățile ce își au sediul în capitală, apoi despre instrucția, așezămintele culturale, presa, industria, comerțul, comunicațiunea, băncile, locurile de petrecere și istoria Bucureștilor. Dintre toate scrierile monografice despre acest oraș, broșura de față este fără îndoială cea mai sistematică și luându-și datele numai din publicațiuni oficiale și de la locuri competente, dă cetitorilor sei — în nucleu — o iconă cât se poate de fidelă a stărilor din capitala României. Ea este inzestrată cu un frumos plan al orașului, la care este alăturat un registru al stradelor și zidurilor mai însemnate cu indicările necesare pentru a le găsi la moment în plan, apoi cuprinde un plan al grădinei botanice de la Cotroceni și un numer mare de ilustrațiuni de o frumseță deosebită, anume: 3 aspecte din calea Victoriei, Bulevardul cu băile Eforiei, Bis. Antim, Balașa, Stavropoleos, Catedrala catolică, Ateneul, Universitatea, 2 tablouri ale institutului botanic, Banca Națională, Teatrul Național și Așezămintele Brancovenești. Broșura se poate procură la toate librăriile.

Bibliografia românească veche. 1508—1830. Sub titlul acesta dnii Ioan Bianu, membru corespondent și bibliotecar al Academiei Române și Nerva Hodoș bibliotecar-ajutor al Academiei Române, au început să publice în edițiunea Academiei Române, o lucrare foarte importantă. Fascicola primă conține reproducțiuni din anii 1508—1588, cu niște facsimile escelent executate. Ne bucurăm că și în literatura română s'au putut pune la cale o astfel de publicațiune, care ar face onoare ori cărei literaturi. Prețul 10 lei.

Corul mitropolitan din Iași, sub conducerea dlui Musicescu a dat la Chișineu în Basarabia un concert foarte reușit, la care a luat parte toată românimea de acolo și a făcut dlui Musicescu ovațiuni mari.

Pretendenții domneșci în secolul al XVI-lea. Acesta e titlul unei noue broșuri a dlui N. Iorga, membru corespondent al Academiei Române, apărută în curând la București, în edițiunea Academiei. Oamenii de cari e vorba aici, scrie autorul, n'a fost nici eroi, nici binefăcători. Biete figuri modeste. Prețul 1 leu.

Cercul literar Ovidiu din Constanța, înființat la sfârșitul anului trecut, a dat de curând o reprezentație teatrală, jucându-se piesele: „Duelul“ comedie în 3 acte de dl Petru Vulcan și „Arvinte și Pepelea“ comedie într'un act de V. Alexandri. Serata s'a început cu declamațiuni și cântări. Cercul literar Ovidiu a și înființat o bibliotecă.

Pentru stupari. A apărut în Sibiiu, din aceeași „Tipografie“ o broșură intitulată: „Cartea stuparilor săteni“ de Romul Simu, învățător. Cu mai multe ilustrații în teast. Editura și proprietatea „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“. Prețul 35 cr.

Biblioteca Noastră, Numerul dublu 8 și 9 din „Biblioteca Noastră“, care apare în Caransebeș sub direcțiunea dlui E. Hodoș, cuprinde: „Istoria țiganilor“ de dl Octav G. Lecca. Cetitorii nostri au cunoștința de aceasta lucrare, căci autorul a publicat primul capitolu întâia-oră în foaia noastră. Prețul 28 cr.

C E E N O U ?

Hymen. Dl Teodor Papp, absolvent de teologie în diecesa Aradului, s'a fidațat cu dșoara Sofia Tamaș, fiica dlui Nicolae Tamaș, preot gr. or. român, în Alparea, comitatul Bihor.

Scrieri personale. Dl dr. Ioan Șenchea a făcut censură de avocat în Budapesta și se va aședă la Făgăraș. — Dl dr. Sever Ispravnic a făcut tot acolo censură de avocat și-și va deschide cancelaria la Arad. — Dl dr. I. Cherecheș a fost promovat de universitatea din Cluș la gradul de doctor în drept. — Dl dr. George Moga, medic de regiment, a fost decorat cu crucea de aur cu coroană pentru merite. — Dl Aurel Maniu a fost înaintat de universitatea din Cluș la gradul de doctor în medicină.

Fundațiunea Gozsdu. Comisiunea fundațiunii Gozsdu a ținut în săptămâna trecută ședință în Budapesta. Cu aceasta ocaziune, ea a hotărît să înființeze 6 stipendii pentru tinerii români săraci cari studiază în școalele de cadeți și anume 3 pentru cei de la armata comună și 3 pentru cei de la honveđime. Totodată a luat hotărîrea să înființeze un internat în Pesta pentru tinerimea română universitară gr. or. Fundațiunea de present se urcă la 1.700.000 fl. și anual se dau din ea stipendii la 120 de tineri.

O nouă fundație pentru Asociațiune. Reposatul Grigoriu Fara, fost cogiocar în Sas-Sebeș, care însurându-se cu o calvină s'a făcut ănsuș calvin, a lăsat prin testament Asociațiunii 8000 fl., ca din interesele acestui capital să se creeze stipendii pentru copiii români săraci din Sebeșul-săsesc, cari se vor aplică la meserie, precum și pentru cei ce vor studia în gimnasia. Și casul acesta ne arată, că sângele apă nu se face.

Podul lui Traian restaurat. Guvernul României și al Serbiei au hotărît să facă la Turnu-Severin o nouă legătură de cale ferată. Spre acest scop se va construi un pod peste Dunăre, între Turnu-Severin și Cladova. Podul acesta se va face tocmai pe locul unde

a stat istoricul pod al lui Traian, căci stâlpii podului vechiu sânt destul de puternici să poată susține podul nou. Podul va fi ridicat de România și va fi împodobit cu trei statue: a lui Traian, a regelui Carol și a regelui Alexandru.

Progresul școlar în Bucovina. Ȋiarul „Patria“ din Cernăuți scrie, că în consiliul școlar al Bucovinei s'a decis înființarea la Cernăuți, a unei școale de 7 clase pentru fetițele gr. or., cu secțiuni române și rutene conduse unitar. O altă știre ne spune, că dieta Bucovinei a admis propunerea partidului național-român, ca în viitorul an școlar limba română să se introducă ca studiu obligator în toate gimnasiile reale din Bucovina.

O fundațiune nouă. Reposatul avocat din Abrud Iosif Crișan, a lăsat prin testament aproape toată averea sa ca fundațiune, din care să se ajutore la școli tinerii din familiile Crișan și Boer; până când aceia se vor ține de națiunea și legea românească. Venitul anual e 1300 fl.

Au murit: *Lazar Huză*, protopop on. notar și asesor consistorial în Gherla, în etate de 66 ani; *Saba Fercu*, jude tribunal din Timișoara, în etate de 58 ani.

Îndreptare. În nr. trecut pe pagina 127 s'a vërit o fatală greșeală de tipar. Titlul doinelor, în loc de „Doine de-a miseriei“ — să se citească: „Doine de-a miresei“.

Poșta redacției.

Budapesta. Decanul facultății de litere din Iași este dl Ioan Caragiani.

Blas. Lucrarea trimisă numai după rentoarcerea redactorului nostru se va publică.

Brasov. Traducerea e aici. Înse numai după Paști o putem publică.

Călințarul săptămânei.

Dum. a 5-a din post, Marcu c 10, v. 33-45; evang. iuv. 9; gl 1.			
Ȋiua sept.	Călințarul vechiu	Călinț. nou	Soarele.
Duminecă 22	M. Vasilie Preotul	3 (f) Dum. Flor.	5 40 6 20
Luni 23	C. M. Nicon și învățaceii lui	4 Isidor	5 39 6 21
Mărti 24	P. Zaharia	5 Vincențiu	5 37 6 23
Mercuri 25	(f) <i>Bunavestire</i>	6 Sixt	5 32 6 28
Joi 26	Sob. măi mar. voevod Gav.	7 Herman	5 31 6 29
Vineri 27	S. mă. Mat. din Tesalonic	8 † Vin. Patim.	5 29 6 33
Sămbătă 28	C. Stefan f. d. m. și C. Il.	9 Maria	5 26 6 41

Proprietar, redactor răspundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ȂLDĂS NR. 296 b.)

Păziți-ve sănătatea!

Tuturor celor-ce sufer de **boale de plept**, de **boală de apă**, de **mistuire neregulată**, **dureri de stomac** de **reumatism**, **guturai**, **durere de ochi**, și alte boale lăuntrice, apoi pentru **boalele de copii**, se recomandă cu multă căldură

Medicamentele Kneippiane

pregătite strict după îndrumările celebrului S. Kneipp și întrebuițate cu cel mai mare succes de mii de bolnavi.

Se pot căpëtă de-adreptul sau prin postă dela farmacia dlui *Dr. Iulius Schopper* în Oravița (Krassó-Szórény m.).

 Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita farmacie!